

■ YEKDER'de Din Eğitimi Akademisi Kuruldu

■ İslam Ahlâk Düşüncesi Projesi Devam Ediyor

■ İLKE Bilgi Sistemi Geliştirildi

■ İLEM'de Yeni Dönem Hazırlıkları Başladı

■ İGİAD 2016-2020 Stratejik Plan Çalışmaları Başladı

■ İLEM Politika Notları İle Gündeme Işık Tutuyor

# İLKE

İLİM KÜLTÜR EĞİTİM DERNEĞİ

# BÜLTEN

SAYI 3 HAZİRAN-EYLÜL 2015



## İslam Dünyası'nda Sosyal Adalet ve Yoksulluk III. Uluslararası İLEM Yaz Okulu Gerçekleşti

Merhaba,

İLKE Bülten'in 3. sayısında birlikteyiz.

Kurumlarımız yeni dönemde, yeni bir soluk ve heyecanla yepyeni programlara, etkinliklere, çalışmalara ev sahipliği yapmaya hazırlanıyor. Bu sayımızda geçtiğimiz yaz dönemi boyunca gerçekleştirilen etkinliklerin yanısıra kurumların yeni dönemdeki programlarına yer verdik.

Geçtiğimiz yaz döneminde yeni dönem için hazırlıklarına ara vermeden devam eden İLKE, bu bağlamda çatısı altındaki İlmi Etüdler Derneği (İLEM), Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği (İGİAD) ve Yaygın Eğitim ve Kültür Derneği (YEKDER) ile birlikte çalışarak kurumların koordinasyon ve eş güdümünü canlı tutarak çalışmalarını planladı. Bu doğrultuda kurumların çalışmalarında kullanabilecekleri İLKE Bilgi Sistemi geliştirildi. İLKE ayrıca bu sene yeniden düzenlediği staj ve eğitim destek programıyla kurumların alanlarında çalışan öğrencilerle bir araya gelerek kurumlara nitelikli katkılar sunmayı hedefliyor.

Kurumlarımızda yeni dönem hazırlıkları ise hızla devam ediyor. İLEM yeni dönemde Eğitim Programı ve İhtisas Programı ile lisans ve lisansüstü katılımcılara değerli hocalar eşliğinde nitelikli ve özgün çalışmalar sunuyor. YEKDER ise ev okulu ve gençlik çalışmalarının yanısıra bu dönem din eğitimcilerinin gelişimine yönelik düzenlediği programları Din Eğitimi Akademisi (DEA) çatısı altında bir araya getirdi. YEKDER, DEA ile birlikte din eğitimi alanında çalışan kamu kurumları, yerel yönetimler ve STK'lar ile bu kurumlarda hizmet veren din eğitimcilerini destekleyerek din eğitiminin kalitesinin artmasına yardımcı olmayı hedeflemekte. İGİAD ise iş ahlakı çerçevesinde iş hukuku ve girişimcilik alanında çalışmalarını sürdürürken İslam iktisadının gelişimine yönelik çalışmalara da katkı sağlamaya devam ediyor.

Yeni dönemde kurumlarımız yepyeni, nitelikli ve özgün çalışmalarla hizmet verdikleri alanlara katkı sağlamayı sürdürüyor. Kurumlarımızın çalışmalarının artarak devam etmesini diliyoruz.

### 03 İLKE'nin Gündemi

### 09 İslam Ahlâk Düşüncesi Projesi

### 10 IV. İslam İktisat Atölyesi: İslam İktisadı Perspektifinden Sosyal Adalet

### 11 Necmettin Kızılkaya ile Söyleşi

### 15 Gündemin İçinden

### 20 III. Uluslararası İLEM Yaz Okulu

### 21 İLEM Yeni Dönem Hazırlıkları

### 25 YEKDER Gençlik Çalışması

### 26 YEKDER Din Eğitimi Akademisi

### 29 İGİAD Geleneksel İftar Programı

### 31 Gelecek Etkinlikler

#### İLKE Bülten

2015 –YIL: 1 SAYI: 3

**Hazırlayan:** Merve Akkuş Güvendi

**Adres:** Sultantepe Mah. Cumhuriyet Cad. Fıstıkağacı İş Mrk. No:39/2 Üsküdar / İstanbul

Tel: (0216) 532 463 70 • bilgi@ilke.org • www.ilke.org.tr

Ücretsizdir.

Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.

# Gönüldaşlarımız İftar Programında Bir Araya Geldi



İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği 2015 Yılı Geleneksel İftar Programı, 23 Haziran Salı günü Üsküdar Dilruba Restaurant'da İLEM, YEKDER ve İGİAD gönüldaşlarını bir araya getirdi.

İLKE çatısı altında bulunan İGİAD, İLEM, YEKDER mensuplarının aileleriyle iştirak ettikleri programa iş, eğitim ve akademi dünyasından da çok sayıda davetli katıldı. Program öncesinde gül hediye edilerek karşılanan misafirler yerlerine alındıktan sonra program Ali Nail Sarı'nın Kur'an-ı Kerim tilaveti ile başladı. Ardından İLKE Derneği Başkanı Davut Şanver, iftar öncesinde kısa bir selamlama konuşması gerçekleştirdi. Yoğun katılımı ile gerçekleşen programda, Ramazan coşkusuna fasıl heyeti canlı müzik ile eşlik etti. İftar programı Taha Aras, Ali Tan, Engin Baykal, Kayahan Erdem ve Hasan Kemal Bıyık'ın icrasıyla gerçekleştirilen Geleneksel Türk Sanat Musikisi dinletisiyle sona erdi. ■



# İLKE’de Bayram Heyecanı



Geleneksel hâle gelen İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği Bayramlaşma Merasimi bu sene yenilenen dernek merkezinde İLKE gönüldaşları ve ailelerinin katılımı ile gerçekleşti.

Ramazan Bayramının ikinci günü Kurban Bayramının ise üçüncü gününde yapılan bayramlaşma programları İLKE ve çatısı altında bulunan kurumların üyelerinin ve ailelerinin hasbi bir ortamda bir araya gelmesini sağladı. Programlarda Kur’an tilavetinin ardından İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Davut Şanver, İlmi Etüdler Derneği Başkanı Lütfi Sunar, Yaygın Eğitim ve Kültür Derneği Başkanı Yusuf Alpaydın ve İktisadi Girişim ve İş Ahlâkı Derneği Başkanı Ayhan Karahan selamlama konuşmalarını gerçekleştirdi. Programların devamında ise dilek ve temenniler alınarak camia adına takdir ve başarı dileklerinin ortak paylaşımı gerçekleştirildi.

Katılımcıların, aile ve çocukları ile programa gösterdikleri yoğun samimi ilgi, huzurlu bir bayramlaşmanın gerçekleştirilmesini sağladı. ■



# Kurumsal Ziyaretler Devam Ediyor

İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği kurumsal ziyaretler kapsamındaki çalışmalarını her geçen güç arttırarak, çalışmalarını ilgili kişilere birebir sunmayı ve istişare etmeyi hedefliyor.

Bu amaçla İLKE Mütevelli heyetinden üyelerinden bir grupla birlikte Ankara'da bir dizi ziyaret gerçekleştirildi. Ziyaretlerin ilk durağında Rekabet Kurulu Başkanlığına yeni atanan Ömer Torlak vardı. Görüşmede yeni görevin kendisi ve kurum için hayırlı olması temennisi iletilirken kısa bir gündem değerlendirmesi yapıldı. Toprak, kalite merkezli uzun soluklu işlerin öneminden ve bu çalışmaların Türkiye'de kalıcı farkları oluşturacağını belirttiikten sonra, İLKE camiasında yapılan işler için gönülden teşekkür ederek STK'ların uzun soluklu hedeflerine destek vermeye hazır olduklarını belirtti. Daha sonra Atatürk Dil Tarih Kültür Yüksek Kurumu Genel Sekreteri, Türkiye Bilimler Akademisi başkanı Ahmet Cevat Acar ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları (YTB) Başkanı Doç. Dr. Kudret Bülbül makamlarında ziyaret edildi. Ziyaretlerde karşılıklı destek ve istişarenin devamına yönelik temenilerde bulunuldu. ■



## Hizmet İçi Eğitimler Sürüyor

İLKE ve kurumlarında değişen kitlesel ihtiyaçların karşılanması, personelin çalışma verimliliğinin artırılması, daha nitelikli hâle getirilmesi amacına yönelik hizmet içi eğitimler devam ediyor.

Bu minvalde başarı ile gerçekleştirilen eğitimlerde Sosyal Medya Yönetimi ve Yazılı Metin Yönetimi dersleri doğrultusunda sosyal medya ve halka ilişkiler bültenlerinin hazırlanması hedeflendi. Yaz aylarında iş yoğunluğunun azalmasıyla birlikte personelin eğitimlerin saha uygulamaları ile çalışan yeteneklerinin arttırılmasına gayret edildi. ■



# Daha Nitelikli İmam Hatipler için ÖNDER ile İşbirliği Yapıldı



ÖNDER İmam Hatip Okulları Mezunları ve Mensupları Derneği'nin talebiyle ile İmam hatip okullarına yönelik okul aile birliği rehberi hazırlandı.

Okul aile birliklerinin işlevsel ve etkili faaliyetler yürütmesini hedefleyen bu çalışmada, okul aile birliklerinin hukuki altyapısı, kurumsal işlevleri, sorumlulukları ve yapılabilecek faaliyetlere yer verildi. "Etkili Okul Aile Birliği, Başarılı Okul!" sloganıyla yola çıkılan çalışmada aile ile okulların bir araya getirilmesi, eğitimin paydaşlarının ilgi ve ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran akademik, kültürel ve sosyal faaliyetlerle eğitimin niteliğinin artmasına katkı sağlanması hedeflendi.

## Okul Aile Rehberi

İLKE ve ÖNDER işbirliğiyle hazırlanan rehber İmam hatip okulları okul aile birliklerinde görev alan ve almak isteyenlere yönelik hazırlanan rehber üç bölümden oluşmakta. Birinci bölümde okul aile birliklerinin amaçları, görevleri ve kurumsal yapısı, hukuki altyapısı ve işleyişi ana hatlarıyla aktarılırken ikinci bölümde ise okul gelişimine etkili bir şekilde destek olmak bakımından aile birliği üyelerinin nasıl bir bakış açısına sahip olması gerektiği konuları işlendi. Son bölümde ise okul, öğrenci ve velilerin eğitimde desteklenmesi için yapılabilecek örnek faaliyetlere yer verildi. ■



# İLKE Bilgi Sistemi Geliştirildi

Yaklaşık 1.5 yıllık bir emeğin sonucu olarak ortaya çıkan İLKE Bilgi Sistemi 2015-2016 eğitim yılında İLKE ve çatısı altındaki YEKDER ve İLEM bünyesinde aktif olarak kullanılmaya başlandı. Üç ay boyunca girilen veriler ışığında aktif olarak saha testleri tamamlanan sistemle derneğe ait verilen rahat ve kolay ulaşılır hale getirildi. Ayrıca bu verilerden oluşan farklı içerikler için ilgililere otomatik mail ve sms gönderileri hizmetine başlandı. Karşılıklı öğrenci ve öğretmen ders notlarının paylaşılabilirdiği, dernek üye ve öğrenci takibinin gerçekleştirilebildiği sistemde bu yıl içerisinde verilecek şifreler ile öğrencilerin de interaktif paylaşımında bulunması hedefleniyor. ■



## İLKE Stratejik Değerlendirme Toplantısı Gerçekleştirildi

İLKE Stratejik Değerlendirme Toplantısı İLKE mütevelli heyetinin katılımı ile 4-5 Eylül tarihleri arasında dernek merkezinde gerçekleştirildi. İki gün süren toplantılarda geçmiş yılın değerlendirmeleri ile birlikte gelecek yıla ait plan için gereken değerlendirmeler yapıldı. Gündem ekseninde dışarıda uzun soluklu hedefler belirlenerek bu hedeflerin kriterleri noktasında yapılan istişareler ile plan merkezli, derinlikli ve odak bir toplantı gerçekleştirildi. Alınan kararların sahaya aktarımı ve uygulamalar hususunda mütaalarda bulunuldu. ■

## İLKE'de 8. Kurumsal Koordinasyon Toplantısı Yapıldı

İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği Kurumsal Koordinasyon toplantısının sekizincisi 17 Eylül Perşembe günü gerçekleştirildi. Toplantıda ana gündem maddesi İLKE ve bağlı kurumlarının (İĞİAD, İLEM ve YEKDER) Stratejik Plan Çalışmaları oldu.

Bu gündem maddesi bağlamında görüşleri alınan kurumların yetkilileri ile beraber, önümüzdeki 3 aylık kısa zamanlı dönemde gerçekleştirilecek olan programlarının içeriği belirlendi. İLKE Yürütme Kurulu Başkanı Dr. Lütfi Sunar'ın İLKE ve kurumları adına



2015 yılı Haziran-Eylül dönemine ait etkinlik sonuçlarının genel değerlendirmesini yaptığı toplantıda İLKE ve bağlı kurumların çalışmalarındaki verimliliği artırma hedefi üzerinde duruldu. ■

# İLKE 2014-2015 Lisansüstü Destek Programı Tamamlandı

Lisansüstü düzeyde öğrenim gören öğrencilerin akademik gelişim ve üretimlerine destek sağlamak amacıyla yürütülen Lisansüstü Destek Programı (LDP) 2014- 2015 yılında on sekiz öğrenciyle dönemi tamamladı.

Program; öğrencilerin akademik pozisyonlarda iş arama/bulma öncesi dönemlerindeki maddi sıkıntılarını azaltmak, öğrenciyi maddi ve manevi çıktısına sahip olacağı bir işin içine katmak, akademisyen adaylarının tezlerini yazım sürecinde karşılaştığı zorlukları azaltmak ve yazın çıkarma noktasında akademisyen adaylarının üretkenliklerini artırmak hedefini taşımaktadır. Bu doğrultuda öğrenciler, program kapsamında, yıl içerisinde bir araştırma metni hazırlayarak tebliğlerini ulusal/uluslararası toplantılarda sundu veya ulusal/uluslararası dergilerde yayımladılar.



## Staj ve Eğitim Desteği Başvuruları Tamamlandı

İLKE üniversite ve lisansüstü öğrencilerinin akademik gelişimlerinin yanı sıra sosyal ve toplumsal alandaki gelişimlerine de destek olmaktadır. Bu kapsamda lisans öğrencileri için Staj Destek Programı (SDP) ve Akademik Gelişim Destek Programı (AGDP) gibi iki farklı destek programı bir arada yürütmektedir. 1-22 Eylül tarihleri arasında alınan başvurular ön elemenden geçirilerek süreç içerisinde yapılacak mülakatlar akabinde kesin liste Ekim ayı başında oluşturulmaktadır. ■

## İLKE Araştırma Stajyerleri Arıyor

İLKE, farklı alanlarda uzmanlaşan araştırmacı kadrosuyla Türkiye ve dünya meselelerine dair önemli görülen konular ile çalışmalarını derinleştirmekte ve bünyesindeki derneklere yönelik strateji ve vizyon oluşturmak amacıyla çeşitli özgün araştırma projeleri yürütmektedir. Araştırmalarının ana eksenini Türkiye ve dünya siyasetinin önemli güncel gelişmeleri, iş ahlakı, gençlik, İslam iktisadı ve din eğitimi, oluşturmaktadır. Bu alanların her birinde pek çok nitelikli araştırma raporları hazırlatmış, büyük bir titizlikle hazırlatılan bu raporları kamuoyuyla çeşitli platformlarda paylaşmıştır. Bu minvalde İLKE “Din Eğitimi”, “İş Ahlakı”, “İslam İktisadı”, “Demografi, Gençlik, Toplumsal Değişim ve Tabakalaşma”, “Türkiye ve Dünya Siyaseti” ve “Sivil Toplum Kuruluşları” alanlarında çalışmalar yapan lisansüstü öğrencileri desteklemek üzere dernek merkezinde başvuruları kabul etmektedir. ■

# İslam Ahlâk Düşüncesi Projesi Devam Ediyor

*Çalışmalarını bu dönem de sürdürecektir olan İslam Ahlâk Düşüncesi Projesi yoluna yeni yayınlar ve konuşmalarla devam ediyor.*



## Ahlâk Felsefesi'nin Temel Problemleri: Seçme Metinler Yayınlandı

Ahlâk Felsefesi'nin Temel Problemleri: Seçme Metinler adlı kitap Hümeysra Özturan tarafından hazırlandı. Çalışma İslam düşüncesi ve bütün bir felsefe tarihinde yer alan filozofların temel ahlâk problemlerine dair metinlerinden yapılan seçkilerden oluşuyor. Çalışmanın özgün olan taraflarından biri ise bütüncül bir perspektifle ele alınan ahlâk problemlerini anlatan giriş yazılarının seçkide yer alması. Eserin ahlâk felsefesi alanına ilgili olan kişiler için iyi bir yol gösterici olması hedefleniyor.

## Ahlâkî Müeyyide Üzerine Konuşmalar Dizisi Sürüyor

Projede devam eden çalışmalardan bir diğeri ise Ahlâkî Müeyyide Üzerine Konuşmalar Dizisi. Yaptırım teorileri merkezinde ahlâkın farklı problemlerinin ele alındığı bu konuşmalarda şimdiye kadar altı oturum gerçekleştirildi. Eylül ayında Medeniyet Üniversitesi Felsefe Bölümü'nden İhsan Fazlıoğlu "Ahlâkî Zorunluluğun İlkesi Nedir?", Ekim ayında ise Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden Cafer Sadık Yaran "Ahlâkî Müeyyide: Çoklu, Güçlü, İlkel" başlıklı konuşmalarını gerçekleştirecekler. Programın Kasım ayındaki konuğu ise İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nden Ayhan Bıçak olacak. ■



# IV. İslam İktisadı Atölyesi'nin Konusu İslam İktisadı Perspektifinden Sosyal Adalet



İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği, İlmi Etüdler Derneği (İLEM) ve Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlâkı Derneği'nin (İĞİAD) birlikte düzenlediği İslam İktisadı Atölyesi IV, 2-3 Nisan 2016 tarihlerinde "İslam İktisadı Perspektifinden Sosyal Adalet" başlığı ile İstanbul'da gerçekleştirilecek.

İstanbul Üniversitesi İslam İktisadı ve Finansı Anabilim Dalı'nın ev sahipliğinde gerçekleştirilecek atölye bu seneki başvurularda öncelikli olarak sosyal adalet ve ilgili konuları İslam iktisadı perspektifinden ele alan tebliğlere yer verecek. Böylece dünyanın dört bir tarafında çalışmalar yapan akademisyenleri bir araya getirerek mevcut sosyal ve iktisadi adaletsizliklerin sebeplerinin gerçekçi ve derinlikli bir şekilde irdelenmesi ve İslami ilkelere dayalı bir sosyal adalet anlayışının teorik zemininin nasıl oluşturulacağı, hangi alternatif mekanizmalar

ları içereceği ve ne gibi somut çözümler üretilebileceği üzerine kolektif bir çalışma yapılması amaçlanıyor.

İslam İktisadı Atölyesi, yeni perspektifleri teşvik eden, hem teoriye hem de saha çalışmalarına önem veren, metodolojik meseleleri önemseyen ve disiplinlerarası bir vizyon benimseyen perspektifi ile yüksek lisans ve doktora öğrencilerinden alanında uzman ilim adamlarına beraber çalışma çağrısında bulunuyor. ■

## İslam İktisadı Atölyesi Danışma Kurulu Toplantısı Gerçekleştirildi

İLKE, İLEM ve İĞİAD' tarafından üç senedir farklı başlıklarda organize edilen "İslam İktisadı Atölyesi" çalışmasının dördüncüsünün konusunun belirlenmesi, atölyenin daha nitelikli hale getirilebilmesi için alanda uzman hocaların katıldığı bir danışma kurulu toplantısı gerçekleştirildi.

Daha önce yurt dışı ve yurt içinden konuyla ilgili birçok akademisyeni bir araya getirerek İslam iktisadı alanında konuşulması elzem pek çok konuyu gündeme getirmeyi başaran çalışmanın daha nitelikli hale gelebilmesi için toplantıya katılım gösteren hocalarla atölyenin biçimsel özelliklerinin, içeriğinin ve katılımcı profilinin nasıl zenginleştirilebileceğine dair oldukça verimli istişareler gerçekleştirdi. ■



*İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi*

# Necmettin Kızılkaya

İLKE, İĞİAD ve İLEM Ortaklığında Düzenlenen  
İslam İktisadı Atölyesi Üzerine Konuştuk.



Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden 2001'de mezun oldu. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Hukuku Anabilim Dalı'nda "Kasânî'nin Bedâ'î" isimli Eserinde Kavâid'in Yeri" başlıklı teziyle 2005 yılında yüksek lisansını tamamladı. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Hukuku Anabilim Dalı'nda "Hanefi Mezhebinde Kavâ'id İlmi ve Gelişimi" başlığıyla hazırladığı doktora tezini 2011'de tamamladı. İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışan Kızılkaya'nın İslam Hukuku alanında yayınlanmış birçok çalışması bulunmaktadır.

## 'İslam iktisadı' dediğimizde ne anlamalıyız?

İslam iktisadı, üretim, dağıtım, tüketim, ticaret, değişim ve bölüşüm gibi ekonomik aktiviteleri, temel referanslarını İslam'ın ahlâk ve hukuk ilkelerinden alarak inceleyen ve bunları düzenleyen bilimdir. İslam'ın Allah, insan, hayat tasavvurunu merkeze alarak iktisadi ilişkileri

inceleyen bir bilim olan İslam iktisadının kendine has birtakım özellikleri bulunmaktadır. Bunların temel referans çerçevesini Kur'an, Sünnet ve İslam toplumlarının tarihsel tecrübesi şekillendirmektedir. Özellikle tarihsel süreç içerisinde oluşan tecrübe ve bunun hukukî ifadesi olan fıkıh ilmi burada önemli bir yere sahiptir. Çünkü Müslüman toplumlar yüzyıllarca ekonomik

faaliyetlerini fıkıhın ortaya koyduğu kurallar üzerine bina etmişlerdi. Bu kurallar, Pasifikten Atlantik Okyanusuna, Akdeniz'den Hint Okyanusuna, Balkanlardan Endonezya'ya, St. Petersburg'dan Bursa'ya uzanan geniş ve kompleks ticarî faaliyetlere uzun asırlar boyunca yön vermiştir. Dolayısıyla İslam iktisadı, geçmişte denenmiş ve başarılı olmuş bir sistem olarak önümüzde duran ve günümüzde mevcut olan her türlü ekonomik faaliyete kaynaklık teşkil edecek bir bilim dalıdır.

### İslam iktisadı üzerinden yürütülen tartışmalarda temel sorunlar nelerdir?

Başarılı bir sistem olarak uygulama alanı bulan İslam iktisadı, günümüzde ne yazık ki iki yaklaşım arasında sıkışmış kalmıştır. Birincisi İslam iktisadını bir ekonomik sistem olarak görmeyen, onu görmezden gelen yaklaşım. Bu yaklaşım çok az istisnası olmakla beraber neredeyse bütün iktisat fakültelerinde hakim olan bir anlayıştır. Bu yaklaşıma sahip olan iktisatçılar, İslam iktisadını bir bilim olarak görmemektedirler. Herhangi bir iktisada giriş kitabını elinize alıp baktığınızda iktisadın bir bilim olarak Adam Smith'in 1776'da kaleme aldığı *Milletlerin Zenginliği* kitabı ile başlatıldığını görürsünüz. İnsanlığın ortak tecrübesi esas alındığında, bu tarih olukça geç bir döneme tekabül etmekte ve Avrupamerkezci bir yaklaşımı yansıtmaktadır. Burada sadece Müslüman toplumların tecrübesini kastetmiyorum, Hint ve Çin gibi başka medeniyetlerin tecrübeleri de görmezden gelinmektedir. Tabi benim ilgilendiğim



### İslam İktisadını Yeniden Düşünmek

Mart 2013'te İstanbul'da düzenlenen Temel Kavramlar ve Fikirler konulu I. İslam İktisadı Atölyesi'nin bildirileri kitaplaştırıldı.

alan olması hasebiyle İslam iktisadını ilgilendiren boyutu ile ilgili şunu söyleyebilirim: İslam iktisadı gibi uzun bir zaman birkaç kıtaya hükmeden imparatorlukların ekonomik sistemlerine temel teşkil eden bir sistemin görmezden gelinmesi insanlık için büyük bir eksiklik.

İkinci yaklaşım ise Müslümanlar veya İslam iktisadını bir bilim olarak kabul edenler tarafından ortaya konan yaklaşımdır. Buna göre İslam iktisadı bir bilimdir ve günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Ancak bu yaklaşımın temsilcilerinin önemli bir kısmının yaptığı çalışmalarda önemli gördüğüm bir metodolojik probleme işaret etmek istiyorum: İslam iktisadı alanında ortaya konan tarihsel tecrübeyi dikkate almamak veya bundan haber-

siz olmak. Başka bir ifadeyle, günümüzde İslam iktisadı alanında yapılan yayınlara baktığınızda naslardan hareketle bilgi üretme çabasının hakim olduğunu görürsünüz.

### Bunu biraz açar mısınız?

Tabi ki. Modern İslam düşüncesinin içine düştüğü temel handikaplardan biri olan naslardan hüküm çıkarma veya Kur'an ve sünnetten hukuk yapma yaklaşımının İslam iktisadı alanında da oldukça hakim olduğu görülür. Bu yaklaşım bir yandan alanın uzmanlarına istedikleri sonuçları çıkarabilme ve herhangi bir yönteme bağlı kalmadan bilgi üretme imkanı sağlarken, diğer yandan birbiriyle çelişen ve tutarlı olmayan yaklaşımlar ortaya koymalarına yol açmaktadır. Özellikle Hz. Peygamber'den sonraki ilk üç kuşağın ortaya koyduğu bilgi birikimi başta

olmak üzere, daha sonra gelen Müslüman iktisatçıların kendi dönemlerinin meselelerine getirdikleri çözümler ve takip ettikleri yöntemler hesaba katılmadan ortaya konan her yaklaşım önemli sorunlar ile karşı karşıyadır. Her şeyden önce kendi tarihsel tecrübemizi hiçe sayan bu yaklaşımların üzerinde durdukları kavramlar veya meselelere baktığımızda iktisadın ana konularından uzak oldukları görülür. Daha çok günümüz insanının kulağına hoş gelebilecek eşitlik, adalet, insan hakları gibi konuları gündeme getirdikleri, ancak bunları da hakim söylem çerçevesinde ifade ettikleri söylenebilir. Burada ciddi boşluklar olduğunu ve bunların alanın meselelerine doğrudan eğilen çalışmalar ile doldurulabileceğini düşünüyorum.

### **Bu kapsamda “İslam İktisadı Atölyesi”nin rolü ve işlevi nedir?**

İslam İktisadı Atölyesi, tam da yukarıda bahsettiğim boşluğu doldurmak hedefiyle başladı. Bir yandan finans alanına sıkışmış ve yöntemsiz diyebileceğimiz çalışmalar, diğer yandan yukarıda ifade ettiğim yok sayan yaklaşımlar arasında sıkışıp kalan İslam iktisadı, hak ettiği yere konmalıdır. Bu da, bu alanda yapılacak ve doğrudan iktisadın temel konularını ele alacak çalışmalar ile mümkündür. Bu bakış açısından hareketle biz ilk atölyemizde İslam iktisadının temel kavramlarını ve problemlerini tartıştık. Ardından piyasayı ele aldık ve geçen yıl emek konusunu çalıştayda enine boyuna inceledik. Bu bahsettiğim konular İslam iktisadı alanında çalışma yapan akademisyenlerin, çok azı hariç, üzerinde durmadıkları ve



### **İslam İktisadı ve Piyasa**

II. İslam İktisadı Atölyesinin bildirilerinin yer aldığı kitap alanda yapılan çalışmalara katkı sağlamayı hedefliyor.

ilgilenmedikleri konulardır. Biz doğrudan günümüzü ilgilendiren, ciddi tartışmaların yapıldığı ve günümüz İslam iktisatçılarının çalışmadığı bu konuları gündeme getirerek kendi meselelerimizi tartışmak ve çözümler üretmek istiyoruz.

### **İslam İktisadı Atölyesi üç yıldır devam ediyor. Atölye ile birlikte alana dair temel kavramlar üzerindeki tartışmaların bir netliğe ulaştığının, çerçevesinin belirlendiğini düşünüyor musunuz?**

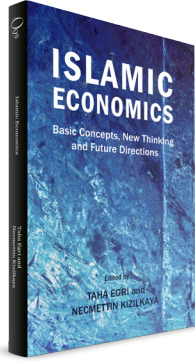
Bu kolay değil tabi ki. Biz yaptığımız atölyeler ile bu konuları, kavramları tartışmaya, ilim dünyasının gündemine sokmuş olduk. Bundan sonra

akademisyenlerin, özellikle de genç akademisyenlerin yaptıkları çalışmaları bu alanlara teksif etmeleriyle beraber kavramlar netleşmeye başlayacak. Atölyelerde sunulan bildirileri Türkçe ve İngilizce yayımlamamızın temel hedeflerinden biri de alan ile ilgili tartışmaların bu kavramlar üzerinden yürütülmesini sağlamaktır. Tabi uygulama alanı bulması sebebiyle çalışmaların önemli bir kısmının finans alanına sıkıştığını ve piyasanın beklentilerini de biliyoruz. Ancak bizim yapmak istediğimiz İslam iktisadının sadece bunlardan ibaret olmadığını, başka boyutlarının da bulunduğunu ortaya koymaktır.

### **Alanla ilgili çalışmaların desteklenmesi için başka neler yapılabilir?**

Tabi bu anlamda yapılacak çok fazla şey var. Bir kere İslam iktisadı çalışan akademisyenlerin belirli bir yöntem takip ederek meseleleri ele almaları gerekir. Bunun için de naslardan hü-

küm çıkarma anlayışının bir kenara bırakılarak tarihte takip edilen yöntemlerden biri üzerinden konuların incelenmesi gerekir. Bunun kolay olmadığını biliyorum, ama bunu yapmazsak İslam iktisadı denilince karz-ı hasen, para vakıfları, sadaka taşı gibi kulağa hoş gelen ve bugün nasıl uygulanacağına dair modeller geliştirilmeyen birkaç kavram veya kurum üzerinden nostalji yapmak dışında bir şey ortaya koymamış oluruz. Dolayısıyla kendi sorunlarımıza, tarihsel tecrübeyi de dikkate alarak eğilmeli ve bunun için ciddi akademik çalışmalar yapmalıyız. Bunun dışında somut birkaç şeyden de bahsetmek gerekirse, İslam iktisadı alanında araştırmalar yapan merkezlerin kurulması ve burada araştırmacıların istihdam edilmesi gerekir. Bilhassa finans piyasasının bu araştırma merkezlerinde yürütülecek çalışmalara ciddi destek vermesi her geçen gün alanda nitelikli çalışmalar yapılmasını ve önemli akademisyenler yetişmesini sağlayacaktır. Tabi bu merkezlerin yapacağı çeşitli bilimsel aktiviteler de alanda yapılacak çalışmalara önemli katkılar sağlayacaktır. Ayrıca üniversitelerimizde İslam iktisadını görmezden gelen ve tarihsel tecrübemize sırtını dönen yaklaşım terk edilerek, en azından iktisat ve işletme fakültelerinde İslam iktisadının bir ders olarak okutulması yönünde adımlar atılması gerektiğini düşünüyorum. Her ne kadar İstanbul Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde İslam iktisadı ve



### **Islamic Economics: Basic Concepts, New Thinking and Future Directions**

İslam İktisadını Yeniden Düşünmek adlı kitap İngilizceye çevirilerek, Cambridge Scholars Publishing tarafından yayınlandı.

3. İslam İktisadı Atölyesinin bildirileri İngilizce olarak Gower Publishing tarafından Labor in an Islamic Setting: Theory and Practice ismiyle 2016'da yayımlanacak.

finansı alanında lisansüstü eğitim veriliyor olsa da bunun lisans döneminde de olması alanın tanınması açısından önem arz etmektedir.

**İslam İktisadı Atölyesi'nin önümüzdeki yılki konusu sosyal adalet olarak belirlendi. Konunun hangi temel sorular üzerinden ele alınmasını planlıyorsunuz?**

Daha önce de ifade ettiğim gibi biz bir yandan ekonominin temel kavramlarını, bir yandan da kendi sorunlarımızı ele almayı planlıyoruz. Tabi sosyal adalet, özellikle günümüzde sadece İslam dünyasını değil, dünyanın her tarafını ilgilendiren önemli bir problem. Biz de önümüzdeki atölyede bu başlık etrafındaki meseleleri İslam iktisadı perspektifinden ele almayı hedefliyoruz.

Tabi atölyede bu konu etrafında birçok mesele ele alınacak ama ben aklıma gelen birkaç tane-sini söyleyecek olursam: Günümüzde ekonomik anlamda sosyal adaletsizlik nedenleri, bu konuda ne tür çözümler üretildiği, İslam iktisadının bu çözümlere ne tür bir katkı sunduğu, İslam iktisadının bu konuda koyduğu ilkeler ve mekanizmaların neler olduğu; İslam'daki zekat müessesesi, faiz yasağı, infak, lüks ve israfın yasaklanması gibi hususların nasıl bir sosyal ada-

let anlayışı tesis ettiği; kalkınma temelli iktisadi politikaların sosyal adaleti nasıl etkilediği; emek piyasasının tanzimi; vergilendirme, sosyal güvenlik ve asgari ücret politikaları gibi konular başta olmak üzere benzer birçok meseleyi masaya yatırmayı planlıyoruz.

# Vakıf İnsan Olmak

Abdulkadir Macit\*

Kelime kökeni olarak “durmak, duruş sahibi olmak” manalarına gelen vakf, “vakıf insan” terkinde insan için kullanıldığında, “İslam üzere bir duruş içerisinde olan, kendini bilen, kim olduğunun ve sorumluluklarının farkında olan insan” kastı ile karşılık bulur. Diğer bir ifadeyle vakıf insan, Kur’an ve Sünnet’in belirttiğine göre nerede durup durmayacağına müdrik insandır. Bu hususta Kur’an ve Sünnet, vakıf insanı sorumluluk başlığı altında şu üç noktada tarif eder: Kendine, âleme ve Rabbine karşı sorumluluk. Kanaatimize göre, vakıf insan, bu üç hasleti kuşanan insandır.



Kendine karşı sorumlu insan, Yaratıcısı’nın insanı yaratma sebebini bildirdiği “Ben, insanları ve cinleri ancak bana kulluk etsinler diye yarattım” (Zariyat 56.) ayetinde açıklığa kavuşan maksadın farkında olan ve bu maksada göre yaşamaya çalışandır. Ayrıca bu ifadede, kendisi ile barışık insan olmayı anlayabiliriz. Kendisi ile barışık insan elest bezminde sarfettiği sözünün farkında, Allah’ın kendisine Ruh’undan nefyettiğinin idrakinde, ahsen-i takvîm üzere yaratıldığının şuurunda, emaneti yüklendiğinin, halife, cüz’i irade sahibi ve zıtlıklardan haberdar olduğunun bilincinde olandır. Bu hakikatleri aklına, gönlüne ve kalbine tasdik ettiren, kendisi ile barışık insandır. Çünkü; “ciğer-

• leri hastalıklı bir bedenden gür ses çıkmayacağı”  
• gibi, kalbine bu hakikatleri tasdik ettirememiş bir  
• insan da kendisi ile barışık olamaz. Bu hâldeki in-  
• san, “kalpler uyanmadıkça bedenler uyurgezerdir”  
• sözünün doğrudan muhatabı olmaktadır. Bu yüz-  
• den Hz. Peygamber, “Ey kalpleri eviren çeviren Rab-  
• bim! Kalbimi dinin üzere sabit kıl” derken, Cenab-ı  
• Allah’tan zikrettiğimiz hakikatlerin kalbe yerleşti-  
• rilmesini niyaz etmektedir.

• Kendisi ile barışık insanın diğer özelliklerini ayeti  
• kerimeler “müminlerden öyle adamlar var ki, ...” ifa-  
• desini çerçevesinde birkaç yerde açıklamaktadır.  
• Onlar, verdikleri söze sadık kalan (Ahzab 23), hiçbir  
• ticaretin ve alış verişin kendilerini Allah’ı anmaktan,  
• namazı kılmaktan ve zekatı vermekten alıkoymayan  
• (Nur 36-37), canlarını ve mallarını cennet karşılığın-

\* Araştırma Görevlisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi

da Allah'a satan ve bundan dolayı Allah yolunda sa-  
vaşan, öldüren ve ölen (Tevbe 111) kimselerdir. Söz  
konusu ettiğimiz bu hususların ışığında Abdullah  
b. Revaha'yı bu vasıflara sahip bir sahabi olarak  
yadededebiliriz. Bu aziz sahabi Akabe biatlerinde  
"Biatımızın karşılığında ne var?" diye sorduğunda,  
Allah Rasülü "Cennet var" diye cevap verir. Bu va-  
kit itibariyle, Müslüman olarak yaşacağına ve Allah  
Rasülü'nü son nefesine kadar savunacağına söz ve-  
ren sahabi, gerçekten de, Mute Savaşı'nda sözünün  
eri olacak, cennet karşılığında canını vermiştir. Hz.  
Hamza, Enes b. Nadr, Musab b. Umeyr, Abdullah b.  
Müzeni, Hayber'li Esved,.. İsimlerini saymakla biti-  
remeyeceğimiz nice sahabe, Ben kimim? Niçin yara-  
tıldım?, Nereye gidiyorum? sorularına doğru cevap-  
lar vererek, kendileri ile barışık bir hâlde yaşamış ve  
canlarını vermişlerdir. İslam da, bu hissiyat içinde  
olan aziz insanların eliyle günümüze kadar gelmiş,  
benzer hususiyetleri paylaşan insanlar eliyle de kı-  
yamete kadar -biiznillah- devam edecektir.

Vakıf insan, kendisi ile barışık olduktan sonra ken-  
dini başkalarına adayan insandır. Çünkü bilir ki, "Siz,  
insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği  
emreder, kötülükten men eder ve Allah'a iman edersin-  
iz" (Ali İmran 110) ayeti sorumluluğun ikinci saç  
ayağını oluşturmaktadır. "Kendin için istediğini baş-  
kaları için de istemedikçe hakkıyla iman etmiş olmaz"  
ve "Müslümanların dertleri ile dertlenmeyen bizden de-  
ğildir" hadisleri de bu hususu tefsir ve teyit etmek-  
tedir. Bu konu çerçevesinde Rabbimiz, namazlarda  
her gün 40 defa "(Allahım!) Yalnız sana ibadet ede-  
riz ve yalnız senden yardım dileriz" (Fatıha 5) dedirte-  
rek ümmet merkezli dua etmemiz, yalvarmamız ve  
düşünmemiz gerektiğini bize terbiye ettirmektedir.  
Bu anlayış; insandan başlayan, tabiat ve âlem ile de-  
vam eden bütün mahlûkata yönelik sorumluluğu-  
muzun âleme karşı olan cihetini teşkil etmektedir.

Konuyu aydınlatmak amacıyla bir örnek zikrederim:  
Yasin suresinin ikinci sayfasında bir şehre gönderi-  
len üç peygamberin halk tarafından taşlanması ve  
buna tahammül edemeyen bir adamın/gencin hal-  
ka yönelik tepkisi anlatılır. Ancak gencin de akıbe-  
ti taşlanmak olur. Sayfanın sonunda Rabbimiz,  
gence "Cennete gir!" der. Gencin cevabı, sorumluluk

hissiyatını ifade etmesi bakımından dikkate şayan-  
dır. Onun cevabı, "Hamdolsun, cehennemden kur-  
tuldum" şeklinde değil, en yakınındaki insandan en  
uzağına kadar bütün kavmini düşünen bir anlayış-  
la "Keşke kavmim, Rabbimin beni bağışladığını ve beni  
ikram edilenlerden kıldığını bilseydi!" (Yasin 26-27)  
şeklinde olur. Şu hâlde, ümmetin sorunlarına eğil-  
mek ve tüm insanlığı düşünen bir anlayış ile yaşa-  
mak, insana, "Cennete gir!" hitabına mazhar olmayı  
kazandırmaktadır. Bu da, vakıf insanın ikinci hasle-  
tidir. Bu haslet, çocuklarını yitirmiş bir ana hissiyatı  
veya depremde yakınına toprağın altında arayan bir  
baba şefkatinden azade bir tarzda anlaşılamaz. Tıp-  
kı, ateşin etrafında börtü ve böceğin yanmaması için  
çarpınan adam örneği ile kendini tanımlayan Allah  
Rasülü'nün ümmetini düşünen tavrı gibi. Yukarıda  
da belirttiğimiz gibi, vakıf insan da, kendini başka-  
larına adayan adamdır. Diğer bir deyişle, bugünün  
kerameti başkalarına hizmet edebilmektir.

Vakıf insanın sahip olması gereken üçüncü sorum-  
luluk, Rabbine karşıdır. Bu sorumluluk, esasen di-  
ğer iki sorumluluğun menbâi hükmünde olan bu  
sorumluluk, diğer sorumluluklara istikamet ve ruh  
veren bir konumdur. Şüphesiz bu üç sorumluluk,  
birbirinden ayrılmaz bir terkip manzarası arz-  
etmektedir. Bu durum şu şekilde özetlenebilir: "Rab-  
bini bilen kendini, kendini bilen Rabbini bilir."

Sözlerimizi bağlarken, Rabbimizin vakıf insanın  
kuşanması gerektiğini belirttiği ana hasletleri şu  
maddeler ile sıralayabiliriz: Salih/iyi, muttaki, mus-  
lih (ıslah edici), ilim sahibi, muhlis (ihlas sahibi),  
teşkilatlı ve ibadet ehli olmak. Burada ibadet ehli ol-  
maktan kastımız, ibadetlerle sorunu olmayan, iba-  
det endeksli hayat süren insanı kastediyoruz. "Saat  
kaç?" diye soran gence köstekli saatine bakarak  
"Vakit yakın" diyen amcanın, vakti, namaz merkezli  
değerlendirmesi ve namaza karşı hassasiyeti, kana-  
atimizce vakıf insanın ayrırcı özelliklerinden bir ta-  
nesidir. Duamız, vakıf insanlardan olabilmektir. Bu  
sayede, Cenab-ı Allah'ın dinini kıyamete kadar de-  
vam ettireceği yolcular kervanında yer alabilmektir.  
Unutmayalım ki, kendisini İslam'a vakfedene Rab-  
bimiz, "Cennete gir!" diyecektir.

# Türkiye’de İslami Sivil Toplumun Devlet Algısına Bir Bakış

Senanur Avcı\*

Sivil toplum kavramı, özellikle son yirmi yıldır hem akademi hem de kamu içerisinde sıklıkla gündeme gelmektedir ve bu süreçte sivil toplum yerel ve ulusal çalışmaları da aşarak küresel bir dil de edinmiştir. Latin Amerika ve Doğu Avrupa’da 1980’li yıllarda gerçekleşen otoriter yönetimlerden demokrasiye geçiş süreci, sivil toplumun yeniden canlanmasında önemli ölçüde etkili olmakla beraber vatandaşlar toplumsal sorunlarla mücadele etme aracı olarak sivil toplumu kullanmaya başladı. Sivil toplum araçlarına başvurma eğilimi küreselleşmenin de etkisiyle dünyada siyasi bir aygıt olarak yaygınlaştı. Dünyadaki bu değişim, Türkiye’nin sivilleşme tarihini ve 80 sonrası sivil toplumun güçlenişini ve onun da içinde Türkiye’deki İslamcı hareketlerin sivilleşme hikayesini barındırmaktadır. Ancak devletin merkezîyetçi modelinden sıyrılammış olması bu hikayeyi Avrupa’dan farklı bir noktada tutmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşu geçmişten radikal bir kopuş ve yeniden doğma hikayesi olarak



anlatılsa da son dönem Osmanlı’nın siyasal ve toplumsal kodlarının aktarıldığı bir geçiş beraberinde taşımaktadır. Devletin merkezîyetçi tavrı ve toplumun devletçi tutumu Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar çeşitli kırılmalarla da olsa süregelmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren sivil toplum tarihine baktığımızda, 1945’te çok

partili sisteme geçilene kadar; iktidarla ekonomik çıkarları adına arayışları iyi tutmaya çalışan eşraf ve toprak ağaları, toplumsal iradenin ortaya konmasında önemli bir engel teşkil etmekteydiler. Aynı zamanda bu dönemde tekke ve zaviyelerin kapatılması, bütün dini faaliyetlerin yasaklanması, İslami hareketin de kamusal alandan çekilmesine, fakat bireysel ağlar ve önemli şahsiyetler üzerinden gizli bir biçimde yaşatılmaya devam edilmesine sebep olmuştur. 1945 bu durumun aşılmasında önemli bir dönüm noktasıdır. Çok partili demokratik sisteme geçilmesinin ardından Dernekler Yasası’nda belirli düzenlemelerle sivil toplum alanı genişletilmiş, Demokrat Parti’nin iktidar olmasının ardından da sivil haklar alanında önemli gelişmeler yaşanmıştır.

\* İLKE Araştırmacısı.

Kentsel ve endüstriyel büyümenin eşzamanlı yaşandığı bu dönem tüm bu bileşenleriyle birlikte sivil toplumun görünürlüğünü arttırmış, dernek ve sendikal hareketlerin yoğunlaşmasına altyapı oluşturmuştur. Ancak Demokrat Parti de ideolojik ayrışma yaşadığı sivil toplum kuruluşlarına karşı baskıcı bir tutum sergilemiştir. Yine Demokrat Parti'ye karşı yapılan 1960 Darbesi Türkiye'deki bu sivilleşme sürecine zarar vermiş olsa da, 1961 Anayasa'sı sivil toplumun önünü açan bir işlev görmüştür. Darbeye rağmen tabandaki toplumsal örgütlenmeler bu anayasa sayesinde güçlenmeye devam etmiştir. Bu toplumsal güçlenme karşısında devlet önce 1971'de sonra 1980'de askeri müdahalelerle 1961 Anayasa'sının tanıdığı pek çok sivil hakkı kısıtlamış; sivil toplumun gelişmesine, kendisi karşısında güçlenmesine izin vermemiştir (Çaha, 2005). Yine de 1980'lerin darbe sonrası dönemi bugünün İslamcı aktörlerinin ilk kurumsal çalışmalarının olduğu dönem olmuştur. Ciddi bir organizasyonel

İLKE bünyesinde İslami Sivil Toplum Kuruluşlarının 2000 sonrası kurumların faaliyet alanları, işleyiş biçimleri, kaynak geliştirmeleri gibi kurumsal ve yöntemsel değişimlerinin incelenerek kurumların yeni eğilimlerinin ve ihtiyaçlarının tespit edilmesinin amaçlandığı "İslami Sivil Toplum Kuruluşlarında Kurumsal Değişim" isimli araştırmanın, 2016 yılı başlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanıyor.

yapıdan bahsetmek mümkün olmasa da İslamcı siyaset adına fikir üreten, kimlik arayışında olan ve temsil gücü olan gruplar bu dönemde oluşmuştur. 1980 Darbesi sonrası yürürlüğe giren 1982 Anayasası devletin gücünü toplum karşısında artıran mekanizmalar üretmiştir. Bu yüzden sivil toplumun hareketlenmesi oldukça uzun sürmüş, darbenin toplumda bıraktığı travma kolay atlatılamamıştır. Ancak 1980'lerin sonunda Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'da yaşananlar dünyada da sivil toplumun güçlendirilmesi gerektiğine dair seslerin yükselme-

sinde etkili olmuş, bu dalga Türkiye'ye de ulaşmış, 1990'ların ortalarına gelindiğinde Türkiye'de sivil toplum hareketliliği yeniden başlamıştır.

"Habitat II İstanbul Zirvesi" sivil toplum alanının özerkleşmesinde çok önemli bir dönüm noktası olmuştur. 28 Şubat sürecinin başladığı bir atmosferde her kesimden sivil toplum örgütü bir araya gelmiş ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK) kavramı resmi düzeyde ilk kez bu zirvede kullanılmıştır. (Çopur'dan aktaran Aslan, 2010). İslami sivil toplum kuruluşlarının da mevcut atmosfere rağmen oldukça etkili rol aldığı bir organizasyon olan Habitat, daha sonra bu yapıların değişiminde önemli bir referans noktası olmuştur.

2000'li yıllardaki sivil toplum dinamiklerinin belirleyicisi olan 1990'ların sonu, Türkiye'nin sivil toplum tarihi açısından oldukça önemlidir. Habitat zirvesiyle dünyadaki sivil toplumu tanıyan ve birbiriyle işbirliği kurabildiğini fark eden sivil toplum kuruluşları 1999 yılı Marmara depreminde insanî yardım temelli bir çalışma başlatmış, bu çalışmalar hem sivil topluma karşı toplumsal bir güven kazandırmış hem de devletin sorunları çözmede yetersiz kaldığı gerçeğini açığa çıkartmıştır. Yine 28 Şubat sonrası toplumda yaşanan baskılar İslamcılar kimlik mücadelesine itmiş, bu süreçte verilen başörtüsü ve hak mücadeleleri sivil toplumun İslam'ı referans alan kuruluşlar tarafından geliştirilmesini sağlamıştır. Bugün hak temelli sivil toplum örgütlerine modellik eden bu İslamcı hareket, bünyesinden pek çok sivil toplum örgütü çıkartmıştır. Yine 1990'lardaki Orta Asya'ya ve Balkanlara açılma, Bosna Savaşı, ardından Filistin, Çeçenistan, Afganistan gibi dünyanın çeşitli bölgelerinden gelen yardım talebi uluslararası insanî yardım alanında İslami referanslara sahip pek çok STK'nın faaliyetinde etkili olmuştur.

1980'den 2000'lere kadar İslami sivil toplum kuruluşları için bir kurumsallaşmanın başlangıç aşamalarını teşkil etmiştir. Bu kurumsallaşma cemaatlerin meşru zemin arayışlarına bir karşılık olurken, dönemin bastırılan ve ötekileştirilen grupları ola-

rak da görünürlik için önemli bir alan açmıştır. Ancak yine bu dönemde de devletin ideolojisine yakın olmayan gruplara gösterdiği baskıcı mekanizmaların işlediği görülmektedir. Tosun (2005), sivil toplum kuruluşlarını devletle ilişkileri açısından dört grupta sınıflandırmıştır. Devlete eklemlenip pay kazanmaya çalışanlar, devletle ilişkilerini sürdürüp bağımsız hareket edenler, devletin karşısında yer alıp mücadele edenler ve hiç bir ilişki kurmadan varlıklarını devam ettirenler.

1980-2000 döneminde İslami Sivil Toplum Kuruluşlarını devletle mücadele edenler ve ilişki kurmayanlar arasında değerlendirmek mümkündür. Mücadeleci kuruluşlar 28 Şubat süreci ve sonrasında ciddi hukuki baskılarla karşılaşmış, üyeleri çeşitli cezalar almıştır. İlişki kurmayan gruplar ise dönemi daha ufak sarsıntılarla atlattımlardır.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin iktidara geldiği 2002 yılı ve sonrası İslami sivil toplum kuruluşları için bir rahatlama dönemi olmuştur. Burada başlangıçtaki AB uyum sürecinde çıkarılan yasalar ve devletin açtığı alanlar kadar, mücadele edilecek devlet aygıtının siyaset eliyle değişeceğine olan inanç da etkili olmuştur. 2000'lerle birlikte küresel entegrasyon süreci ülkede önemli toplumsal değişimleri beraberinde getirmiş, İslami STK'larda da yapısal değişiklikler yaşanmış, yaygın bir kurumsallaşma öne çıkmıştır. Yine dönemin yasalarındaki düzenlemeler ile birlikte genişleyen demokratik sivil alan içerisinde İslami STK'lar kamusallaşmış ve genişlemişlerdir. Son 15 yılda devlet ve özel proje fonlarından sağlanan proje gelirleri, kamu tarafından verilen etkinlik destekleri İslami sivil toplum kuruluşlarının mali anlamda da gelişmesine katkı sağlamış ve bu mali kaynak değişimi genel olarak profesyonelleşmeyi arttırmıştır. Özellikle uluslararasılaşmanın gündeme geldiği bu dönemde sağlanan mali kaynaklar ve oluşturulan imkan ve yönlendirmelerle pek çok İslami STK uluslararası alanda çalışmalar yürütmeye başlamıştır.

Tüm bu değişimin içinde İslami sivil toplum kuruluşlarında yaşanan en büyük değişim devletle ku-

ruhan ilişkilerde görülmüştür. Tosun'un yaptığı sınıflama üzerinden gidecek olursak 1990'lara kadar devletle mücadele eden ya da hiç ilişki kurmayan İslamcı ve muhafazakar kesim o dönemlerde kurguladıkları bütün aktiviteleri devlete rağmen sürdürmüşlerdir. Fakat bugün kuruluşların önemli bir kısmı devleti artık bir destekçi olarak görmektedir. Bu dönüşüm AK Parti'nin iktidara gelmesi ile başlayan değişim süreciyle ilişkili olduğu kadar siyasal anlamda muhafazakarlaşma ve devletçileşme ile de ilişkilidir. 1990'larda seküler kesimlere hasredilebilecek olan bu tavır bugün İslami sivil toplum kuruluşları için de belirli bir ölçüde geçerlidir. Devletin denetim arzusu, toplumun devlet korkusu ile bütünleşerek sivil alanı şekillendirmeye devam etmektedir.

Türkiye'de sivil toplumun demokratik ve özerk bir alan olarak varlığını sürdürebilmesi için güçlü bir sivil ve oturmuş sivil toplum kültürü gerekmektedir. Devletle ilişkilerinde bağımsızlaşabilen bir sivil toplum, devletin daha sağlıklı işlemesine de vesile olacaktır. Devlete eklemlenen bir sivil toplum ise bugüne kadar süregelen sorunlu devlet-toplum, din-devlet ilişkilerindeki sorunları daha da artıracaktır. 2000'lerin ortasına kadar İslami sivil toplum, Türkiye'de sivilleşmeye ciddi bir katkı yapmışken bugün devletle ilişkiler noktasında önemli bir sınav vermektedir. Bu sınavın olumlu bir şekilde neticelenmesi sorunlu ilişkilerin çözülmesi bakımından hayati öneme sahiptir.

### Kaynaklar

- Aslan, S. (2010). Türkiye'de sivil toplum. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(31), 260-283.
- Çaha, Ö. (2005), Sivil Toplum Üstüne. L. Sunar (ed.), *Sivil Toplum ve Demokrasi*. İstanbul: Kaknüs.
- Keyman, F. (2006): *Türkiye'de Sivil Toplumun Serüveni*, Ankara: STGM Yayınları.
- Tosun, G. E. (2005). Türkiye'de Devlet-Sivil Toplum İlişkisi ve Demokratik Pekişmenin
- Önündeki Engeller. L. Sunar (ed.), *Sivil Toplum ve Demokrasi*. İstanbul: Kaknüs.

# III. Uluslararası İLEM Yaz Okulu Konya'da Gerçekleştirildi

Her yıl düzenlenen ve uluslararası akademik paylaşıma katkı sunmayı hedefleyen Uluslararası İLEM Yaz Okulu bu yıl "İslam Dünyası'nda Sosyal Adalet ve Yoksulluk" teması çerçevesinde 1-9 Ağustos tarihleri arasında Konya'da gerçekleştirildi.

İslam dünyasının yaşadığı sorunları ele alan Uluslararası İLEM Yaz Okulu her yıl özgün bir konu çerçevesinde dünyanın çeşitli ülkelerinden akademisyenleri bir araya getirmeyi bu yıl da sürdürdü.

Yaz Okulu kapsamında Columbia Üniversitesinden Hamid Dabashi, Carleton Üniversitesinden Ozay Mehmet, Oxford Üniversitesinden Adeel Malik, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesinden Murat Çemrek, İstanbul Ticaret Üniversitesinden Halil İbrahim Yenigün katılımcılara dersler verdi.

Uluslararası alanda tanınmış önemli isimlerin verdiği derslerin yanı sıra, 20'nin üzerinde ülkeden katılan bir çok akademisyenin çalışmalarını paylaştıkları atölyeler düzenlendi. Yaz Okulu kapsamında ayrıca 40'ın üzerinde akademik makalenin sunumu da gerçekleştirildi. Bu sayede katılımcılar uluslararası bir ortamda makaleler üzerine tartışma imkanı buldular. >> Detaylı bilgi için [iiss.ilmietudler.org](http://iiss.ilmietudler.org) ■



# İLEM’de Yeni Dönem Hazırlıkları Başladı

## Eğitim Programı

On üç yıldır insan, toplum ve dünyadan geçen bir silsile içinde hayatı anlamlandırma gayesini ilmi çalışmalar ile somutlaştırmaya çalışan İLEM Eğitim Programı yeni bir döneme başlangıç yapıyor.

İnsanlığın sorunlarına çözüm üreten ilim adamlarının yetişmesine ve ilmi çalışmalara zemin hazırlamayı amaçlayan İLEM’in ilmi muhitinin öncüsü olan Eğitim Programı; 3 yıllık bir süreci kapsayan ve 3 kademededen müteşekkil olan programda ilk iki kademedede alanında uzman hocaların verdiği beşeri ve sosyal bilimler seminerlerinin yanısıra haftalık okumalarla ilmi donanımın yanı sıra özgün biçimde grup çalışmaları yapmakta ve danışmanlar eşliğinde öğrencilerin şahsi yönelimlerine de rehberlik etmektedir. Üçüncü kademedede ise seminer derslerinin yanında beş atölye çalışmasından birine dahil olan öğrenciler iki senenin birikimi ile ilmi çalışmalarının ilk meyvelerini alacakları Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresinde sunacakları makaleleri yazıyorlar. Program, yalnızca yol göstermekle kalmayıp bu yolda öğrencilerine eşlik ederek, geziler ve kamplarla uhuvvetli tartışma ve paylaşım alanları oluşturmaktadır.

## İhtisas Çalışmaları

İLEM İhtisas, 2015 Güz dönemi ile birlikte 8. eğitim dönemine başlıyor. Güz dönemi itibarı ile edebiyat, eğitim, felsefe, İslami ilimler, siyaset, tarih, toplum ve yönetim alanlarındaki çalışma grupları, dersler, okuma grupları, sunumlar, dizi seminerler ve atölyeler ile zengin bir akademik dönem geçirilmesi hedefleniyor.

Sosyal ve beşeri bilimler alanında kuşatıcı bir perspektif ve özgün bir program sunan İLEM İhtisas, farklı alanlardan lisansüstü öğrencileri biraraya getiren çalışma grupları sayesinde odaklanılan disiplinlerde katılımcılara etkileşim ve paylaşım imkanı da tanıyor. Dersler ile katılımcıların alanlarında derinleşmesi, okuma grupları ile de özgün yaklaşımları keşfi amaçlanıyor. Disipliner sınırlardan bağımsız açılan atölyeler, katılımcılara akademik üretimlerin bir paydaşı olma imkânını sunuyor. İLEM Sunumlarda, kitap, makale, yüksek lisans ve doktora tez sunumları ile akademide güncel tartışmalar ele alınıyor, Dizi Seminerler ile belirli meseleler etrafında alanında uzman hocalar konuk ediliyor.

Başvuruların yalnızca [basvuru.ilem.org.tr/ihtisas](http://basvuru.ilem.org.tr/ihtisas) adresinden online olarak yapıldığı programa son başvuru tarihi 12 Ekim Pazartesi günüdür. ■



# İLEM Politika Notları ile Gündeme Işık Tutuyor

İlmi Etüdler Derneği (İLEM), Politika Notu başlığıyla, belirli bir konu veya güncel politik bir tartışma etrafında alternatif politika önerilerinin ve değerlendirmelerinin yapıldığı metinler yayınlayıp, kamuoyuyla paylaşmayı sürdürüyor.

## İskender Gümüş Seçim Beyannamelerinde Asgari Ücret



İlmi Etüdler Derneği'nin kamuoyuna yönelik bilgi ve politika önerilerinin paylaşıldığı İLEM Politika Notları'nın altıncısı Kırklareli Üniversitesi'nde Öğretim Üyesi İskender Gümüş tarafından kaleme alındı. Seçim Beyannamelerinde Asgari Ücret: İnsani Ücret Açısından Bir Değerlendirme başlıklı yazı, 7 Haziran 2015 genel seçim öncesi farklı siyasal partiler tarafından hazırlanan seçim beyannamelerindeki asgari ücret vaatlerini değerlendiriyor. Gümüş, seçim beyannamelerindeki sosyal politika vurgusunun önemini dile getirirken; önümüzdeki dönem mecliste temsil edilecek olan CHP, MHP, HDP ve AK Parti'nin seçmen kitlesinin ciddi bir kesimini oluşturan asgari ücretliler için öne sürdüğü vaatlerin imkanlarını da tartışmaya açıyor. ■

## Arife Gümüş Yükseköğretimde Mevcut Durum ve Öneriler

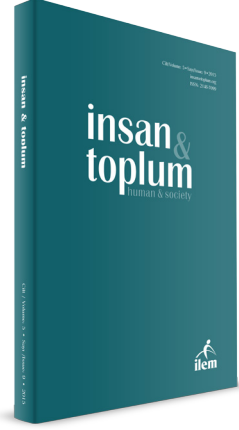


Yeni eğitim-öğretim yılının başlangıcında, Arife Gümüş yükseköğretimdeki gelişmeleri değerlendiren bir Politika Notu kaleme aldı. Yükseköğretimde Mevcut Durum ve Öneriler: Genişlemeden Gelişmeye Geçiş İmkânı başlıklı yazıyla Gümüş, Türkiye yükseköğretiminin mevcut verilerini analiz ederek, yükseköğretimde özellikle son yıllarda görülen sayısal artışı değerlendiriyor. Yükseköğretim temeli bileşenlerini oluşturan üniversite, öğrenci ve öğretim üyesi istatistiklerini baz alarak yapılan çalışmada, üniversitelerin bilimsel yayın performansları ve dünya genelindeki konumları inceleniyor. Yükseköğretim güncel durumunun mercek altına alındığı çalışma aynı zamanda kalite odaklı bir yükseköğretim sistemi inşa edilmesi, nicel ve nitel büyümenin eş zamanlı gitmesi hedefiyle gelecek projeksiyonlara dair değerlendirmeler ve önerilerde de bulunuyor. ■

## İnsan ve Toplum'un 9. Sayısı Çıktı

Türkiye'deki ilmi-akademik tartışmalara dinamik ve özgün katkılar sunmak, eleştirelliğin zeminini ve disiplinlerarası irtibatı kurarak bütünlüklü bilgi üretme gayesiyle yayın hayatına başlayan İnsan & Toplum Dergisinin dokuzuncu sayısı yayınlandı.

İnsan ve Toplum Dergisi alanında özgün makalelerin yanı sıra, akademik paylaşımı, kümülatif bilgi birikimini ve birbirine konuşan müşterek akademik ortamı mümkün kılmak üzere makale ve kitap değerlendirme yazılarına da yer vermektedir. Bu amaçla, derginin 9. sayısında sosyal ve beşeri bilimler ile dini ilimlere ait 12 kitap değerlendirme yazısı da yer alıyor. ■



## Kurumsal Ziyaretler Devam Ediyor

İLEM Yönetim Kurulu Başkanı Lütfi Sunar, İLKE mütevelli heyeti üyesi Nihat Erdoğan ve İLKE Derneği araştırmacılarından Hasan Turunçkapı Kütahya, Afyon, Isparta ve Burdur'da bazı ziyaretlerde bulundular.

Heyet ilk olarak geçtiğimiz yıl İLEM'in gerçekleştirdiği IV. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi'ne (TLÇK) ev sahipliği yapan Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Bilal Kemikli'ye bir teşekkür ziyareti gerçekleştirdi. Ardından Afyonkarahisar'da, Kocatepe Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mehmet Karakaş, Ensar Vakfı Afyonkarahisar şubesi ziyaret edildi.

Heyetin bir sonraki durağı olan Isparta'da ise ana gündem V. TLÇK'nın Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ) ev sahipliğinde gerçekleştirilmesi oldu. SDÜ Rektörü Sayın Prof. Dr. İlker Çarıkçı'yı ziyaret eden heyet kendisini İLEM'in faaliyetleri hakkında bilgilendirdi. Heyet, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nin yeni rektörü sayın Prof. Dr. Adem Korkmaz'ı da ziyaret ederek hayırlı olsun dileklerinde bulundu. ■



### III. Uluslararası İLEM Yaz Okulu Katılımcıları İLEM’i Ziyaret Etti

Konya’da 1-9 Ağustos 2015 tarihleri arasında düzenlenen III. Uluslararası İLEM Yaz Okulu tamamlandı. Katılımcılar, 9 gün boyunca yaz okulu kapsamındaki ders ve atölyelerde sosyal adalet ve yoksulluk temasını tartışma imkânı buldu. Program sonrası İstanbul’a dönen yaz okulu katılımcılarının gerçekleştirdiği ziyarette İLEM Yönetim Kurulu Başkanı Lütfi Sunar’la bir araya geldiler. Öğrencilerin Sunar’la gerçekleştirdikleri istişarelerde gelecekte düzenlenmesi planlanan ortak çalışmalar hakkında paylaşımlarda bulunuldu. ■



### Muzzammil Hussain ile Dijital Medya ve Arap Baharı Semineri

Michigan Üniversitesinden Muzammil Hussain İLEM’de gerçekleştirdiği ‘Dijital Medya ve Arap Baharı’ semineri ile 2011’de yaşanan olayların sonuçlarına ve çıkarılması gereken derslere değinen bir sunum gerçekleştirdi.

Hussain konuşmasında “dijital çağ” tartışmasına dair üç farklı tartışma alanından bahsederek bu alanların, Orta Doğu ve Kuzey Afrika’da (MENA Bölgesi) çağdaş siyaset alanları ile uygunluğunu gösterdi. Dijital teknolojiler ve bu teknolojilerin Arap Baharından bu yana MENA bölgesinde gerçekleşen toplumsal hareketler ve siyasi olaylar ile karşılaşma ve kesişmelerine dair birkaç araştırma ve teoriden bahsederek konuşmasına başlayan Hussain, MENA bölgesindeki dijital altyapı uygulamasının sonuçlarını, beraberinde gelen uzun vadeli siyasi ve sosyal süreçleri daha derinlemesine inceleyecek karşılaştırmalı vaka incelemelerinin geliştirmesi gerektiğini vurguladı. Siyasi ayaklanma anlarında iletişim teknolojilerinin, MENA bölgesinin dijital medya arenasında uzun vadeli ve oldukça etkili sonuçlar ortaya çıkaran kullanım şekilleri ve boşluklarına da değinerek bölgede teşvik edilmeye çalışılan ‘internet özgürlüğü’ uluslararası siyasete nasıl yön verdiğine dair eleştirel bir yaklaşımın geliştirilmesi gerektiğini belirtti.



### Diğer Faaliyetler

#### ■ Mehmet Zahit Tiryaki Tez Sunumu:

*İki Cihan Âresinde: İbn Sina Felsefesinde Mütelayaile/Müfekkire ve Vehim –*

#### ■ Eyüp Al Tez Sunumu:

*Göz ve Kamera Bağlamında Görüntünün Gerçeklik, İktidar ve Bakış İle Olan İlişkisi*

# YEKDER Gençlik Çalışmaları Dönem Sonu Kampları



YEKDER'de ilk kez 2014-2015 eğitim döneminde uygulamaya konulan Gençlik Çalışmaları başarılı geçen bir seneyi Çanakkale ve Samsun'da yapılan kamplarla tamamladı. Üç yıl sürecek programın ilk yılında ortaokul öğrencileri Şahsiyet Okulu, lise öğrencileri ise Marifet Okulu adı altında her Cumartesi bir araya geldiler. Gençlerin lider ve rehberlerin gözetiminde devam ettikleri çalışmalarda Kur'an-ı Kerim ve adab sohbetlerinin yanı sıra drama dersleri, projeler, geziler ve spor etkinlikleri yer almaktaydı. Sene içinde şehiriçi kampları, sene sonunda ise şehirdışı kampların yapıldığı çalışma sayesinde gençler ahlâkî ve manevî değerleri önceleyen bir ortamda yakın dostluklar kurdular.

Haziran ayında yapılan kamplarda mekan olarak kız öğrenciler için Çanakkale Güzelyalı, erkek öğrenciler için ise Samsun Nebiyan tercih edildi. Gençlik Çalışmaları koordinatörlüğünün kamp öncesi hazırladığı günlük programlar titizlikle uygulandı. Gençler doğa yürüyüşleri, okçuluk, golf, futbol ve voleybol gibi eğlenceli aktivitelere ilaveten Kur'an ve meal çalışmaları, tefekkür ve tesbihata da vakit ayırdılar.



## YEKDER Gençlik 2015-2016 Yeni Dönem Kayıtları Başladı!

# YEKDER'de Din Eğitimi Akademisi (DEA) Kuruldu

Din eğitimi alanında en önemli ihtiyacın liyakatli eğitimciler olduğu bilincinden hareketle on yılı aşkın süredir din eğitimcilerinin gelişimine yönelik çeşitli programları sürdüren YEKDER 2015 yılı itibariyle bünyesine Din Eğitimi Akademisi (DEA) isimli oluşumu da ekledi.

DEA; genel olarak eğitim alanında ve özellikle din eğitimi alanında görülen eksiklikleri gidermek ve bu alanda sürdürülen çalışmalara katkı sağlamayı amaçlıyor. Din eğitimi alanında çalışan kamu kurumları, yerel yönetimler ve STK'lar ile bu kurumlarda hizmet veren din eğitimcilerini destekleyerek din eğitimi kalitesinin artmasına yardımcı olmayı hedeflemekte. Bunun yanı sıra ebeveynlerin eğitimcilik rollerinin geliştirilmesi yoluyla ailede din eğitiminin desteklenmesi de DEA'nın hedefleri arasında yer alıyor. Akademi öncelikle ev okulu öğreticilerinin, din kültürü ve İHL meslek dersleri öğretmenlerinin ve Kur'an kursu öğreticilerinin yararlanması planlanıyor.

**dea**  
din eğitimi  
akademisi



## Eğitimci Geliştirme Programı

Din eğitimi çalışmalarında ehliyetli ve liyakatli eğitimciler, eğitim-öğretim süreçlerimizde eksikliğini en çok hissettiğimiz hususların başında gelmektedir. Bu ihtiyaçtan hareketle hazırlanan Eğitimci Geliştirme Programı (EGP), Ev Okulu ve benzeri faaliyetlerde görev alan ya da almak isteyen öğreticilerin eğitim ve öğretimle ilgili becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlamayı amaçlamakta. Haftada bir gün devam eden program birbirini tamamlayan iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada eğitim bilim (pedagoji), ikinci aşama da ise uygulamalı din öğretimi seminerlerinden oluşan EGP hem öğreticilerin hem kurumların ihtiyaçlarının giderilmesine katkı sağlamayı hedefliyor.

## İlahiyat Önlisans Destek Programı

İlahiyat önlisans derslerini daha nitelikli şekilde ve hocalarla birebir iletişim halinde öğrenebileceği böylece başarı oranının artırabileceği bir programdır. İlahiyat Önlisans derslerinin yanı sıra din eğitimciğine yönelik seminerlerin bulunduğu programda dersler, ilahiyat ve eğitim bilimleri uzmanları tarafından verilmektedir. Ekim ayında başlayan program, Mayıs ayına kadar devam edecektir. ■

# Ev Okulu Yaz Döneminde de Açıldı



Ev Okulu Programı, örgün eğitim sistemiyle uyumlu bir şekilde iki yaz ve iki kış döneminde uygulanmakta olup ilk yaz dönemi, çocukların Kur'an-ı Kerim öğretimine ayrılmaktadır. Bu yıl da Ev Okulu'na kayıt olan öğrenciler yaz döneminde evlerde Kur'an-ı Kerim okumayı öğrendiler.

Tüm aşamalardaki öğrencilerin ve ev okulu öğretmenlerinin katıldığı iftar programında ise coşkulu anlar yaşandı. Ev Okulu kış dönemi programı, Ekim ayında başlayacak ve programda Kur'an-ı Kerim öğretiminin yanı sıra Siyer, Ahlâk ve İlmihal dersleri yer alacak.

## Ev Okulu Öğretici Alım Sınavı Yapıldı

Ev Okulu öğreticisi olmak isteyenlere yönelik sınav 28 Eylül Pazartesi günü YEKDER'in Fıstıkağacı'ndaki merkezinde yapıldı. Sınavda başarılı olan adaylar Eğitimci Geliştirme Programı'na kabul edilecek ve programı başarıyla tamamladıkları takdirde YEKDER'de ve diğer derneklerde Ev Okulu öğreticisi olabilecekler. Ayrıca mezuniyetle ilgili şartları uygun olanlar anlaşmalı olunan kamu ve özel kurumlarda öncelikli olarak istihdam edileceklerdir. ■



## Aşamalı Seminerler Programı Kayıtları Başladı

On yılı aşkın süredir YEKDER'de hanımların temel İslami bilgileri edinmeleri ve kendileriyle aynı hassasiyetleri taşıyan diğer hanımlarla bir araya gelmelerini sağlayan Aşamalı Seminerler Programı'na başvurular başladı. Üç yıl boyunca devam eden ve haftaiçi yarım gün devam eden programda İslam Tarihi, Hadis, Tefsir, Akaid ve Fıkıh seminerlerinin yanı sıra Kur'an-ı Kerim okumayı bilmeyenlere yönelik dersler de veriliyor. Alanında yetkin ilahiyatçıların seminerleri sunduğu programdan bugüne dek yüzlerce hanım faydalandı. Bir üst aşamaya geçmek için derslere devam şartının bulunduğu programa kayıt için eğitim ve yaş sınırlaması bulunmuyor. Üsküdar'daki dernek merkezinde yapılan programa tüm hanımlar katılabiliyor. ■



## Ses Temelli Elifba Yöntemi Diyanet TV'de

YEKDER Ev Okullarında 2010 yılından beri uygulanmakta olan Ses Temelli Elifba yönteminin tanıtımı Diyanet TV'de yayınlanan bir programla yapıldı. Programda 12 öğrenci toplam 12 günde Kur'an okumayı öğrendiler. Kur'an-ı Kerim öğretiminde özgün bir yaklaşım sunan Ses Temelli Elifba Yönteminin en temel özelliği sesi merkeze alması ve harflerin mahreçlerinin ilk günden itibaren düzgün öğrenilmesine büyük bir özen gösterilmesi.



Yapımını EDAM Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi'nin üstlendiği, sunuculuğunu ise YEKDER Eğitimi Geliştirme Programı hocalarından Abdullah Açık'ın yaptığı programda bölüm bölüm öğrencilerin gösterdiği gelişme izleyiciler tarafından da takip edilebiliyor. Bu farklı yöntemle ilgili öğrenciler için "Ses Temelli Elifba" başlıklı bir kitap, öğretmenler için ise "Ses Temelli Elifba Yöntemi" kitabı bulunuyor. ■

## Lider ve Rehberlere Hizmetiçi Eğitim Kampı Düzenlendi

Şahsiyet Okulu ve Marifet Okulu adı altında ortaokul ve lise öğrencilerinin manevi ve ahlâki gelişimlerine katkıda bulunmayı hedefleyen Gençlik Çalışmaları'nın lider ve rehberleri yeni eğitim dönemi öncesinde İzmit Yuvacık'ta hizmetiçi eğitim için bir araya geldiler. Kampta dindar bir gençlik yetişmesi için uzun yıllar sivil toplum kuruluşlarında emek veren öncü isimler tecrübelerini yeni nesillere aktardılar.

Kamp boyunca Din Eğitiminde Şuur, Öğrenci İlişkileri ve İletişim, Öğrenme Psikolojisi, Öğretim İlkeleri ve Sosyal Etkinlik Planlama derslerinin yanı sıra çeşitli atölyeler de yapıldı. Lider ve rehberlerin güçlü bir motivasyonla yeni seneye başlamalarını sağlayacak olan kamp, doğa yürüyüşü ile son buldu. ■



# Geleneksel İĞİAD İftar Programı İş Dünyası ve STK'ları Bir Araya Getirdi



Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği (İĞİAD) geleneksel olarak düzenlediği iftar programını, 30 Haziran 2015 tarihinde 1453 Topkapı Sosyal Tesisleri'nde gerçekleştirdi. İş, akademi ve basın dünyasından çok sayıda davetli katıldığı iftar programı sıcak ve renkli görüntülere sahne oldu.

İĞİAD Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Karahan davetlilere hitaben yaptığı konuşmasında, Ramazan ayının güzelliklerine ve gündeme ilişkin birçok konuya temas etti. Konuşmasında tüm İslam coğrafyasında yaşanan sıkıntılarla ilgili olarak duygu ve düşüncelerini paylaşan ve destek çağrısında bulunan Karahan,, şunları söyledi: "Geriye dönüp baktığımızda iftarlarımızda İslam coğrafyasında yaşanan sıkıntılardan bahsediyoruz; üzüntülerimizi paylaşıyoruz. Bu yılda değişen bir şey yok, sıkıntılarımız katlanarak artıyor. Suriye halkının özgürlük arayışları son dört yıldır en kanlı bir şekilde bastırılmaya çalışılıyor. Üç yüz bin kişi katlediliyor, milyonlarca kişi ülkelerini terk etmek zorunda kalıyor; sınır komşumuz üzerinde hesabı olan ülkeler hesaplarını görüyor; ülke bölünmeye doğru gidiyor. Bütün bunlara rağmen hesabı da Türkiye ödüyor. Türkiye Suriye politikasında daha proaktif ve belirleyici almalıdır." Karahan, konuşmasında tüm İslam coğrafyasında yaşanan sıkıntılarla ilgili olarak duygu ve düşüncelerini paylaştı ve destek çağrısında bulundu.

Ayhan Karahan'ın konuşmasının ardından İĞİAD Gençlik Kurulu Başkanı Nurullah Mahmut Dündar akabinde ise İĞİAD iftarının konuğu olan Ramazan Kayan konuşmasını gerçekleştirdi.



## İĞİAD 2016-2020 Stratejik Plan Çalışmaları Başladı

İĞİAD Yönetim Kurulu, geçmiş dönemdeki faaliyetleri değerlendirme, 2016-2020 planlama ve strateji geliştirme çalışmalarına başladı. İĞİAD üyelerinin katılımıyla gerçekleştirilecek olan kampın 2-3-4 Ekim tarihlerinde Yalova'da yapılması planlanıyor. ■

## İĞİAD'da Bayramlaşma Heyecanı

Her yıl geleneksel olarak tertip edilen İĞİAD Bayramlaşma Programı, Ramazan Bayramı'nın 2. günü Arap Camii'nde, Kurban Bayramı'nın ise 3. Günü Yeni Valide Camii'nde sabah namazının ardından gerçekleşti. İĞİAD ve İĞİAD Gençlik Kurulu'nun ortak katılımıyla çok sıcak bir atmosferde gerçekleştirilen Bayramlaşma Programları, sabah namazının kılınmasının ardından şeker ikramı ve tanışma konuşmalarıyla devam etti. Bayramın özüne uygun olarak katılımcıların sohbet edip, muhabbetlerini artırdığı kahvaltıdan sonra program nihayete erdi. ■



## İş Hukukunun Önemine Dikkat Çekildi

İĞİAD Eğitim ve Araştırma komisyonunun düzenlediği İş Hukuku semineri İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Uzmanı Ali Doğan'ın sunumu ile gerçekleşti.

İşletme sahiplerine ve yöneticilerine; çalışanları ile aralarındaki çalışma sistemini yasal hale getirmenin yöntemlerinden olan iş sözleşmesi yapılması, sözleşme süresinin uzatılması, fesih edilmesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku mevzuatının uygulanması ve iş güvencesi gibi konularda bilgiler aktarıldı. ■



## Melek Yatırımcılar ile Girişimcilerin Nasıl Bir Araya Gelir?

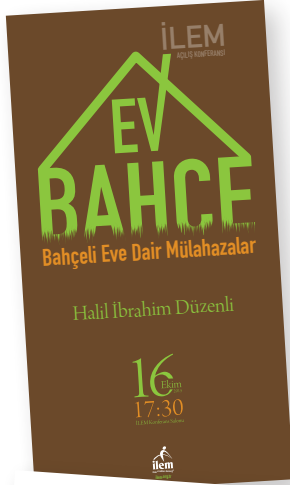
İĞİAD İş Geliştirme Komisyonu tarafından; "Türkiye'de Girişimcilik ve Melek Yatırımcılar" semineri düzenlendi.

Tanışma ile başlayan program, MBCO Strateji Danışmanlık A.Ş. ve Şirket Ortağım Melek Yatırımcı Ağı A.Ş. Şirketlerinin Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Buldurgan tarafından gerçekleştirilen sunumla devam etti. Programda melek yatırımcılık, melek yatırımcı, melek yatırımcılığın vergisel avantajları, yatırım süreçleri ve girişimcilik üzerine konuşuldu. ■



## Diğer Faaliyetler

- Basın Bildirisi: Terör Ayrışmayı Değil Birliğimizi Tahkim Edecektir!
- İĞİAD Yardımcı Derneği'ni Ziyaret Etti
- AK Parti İstanbul Milletvekili Halis Dalkılıç İĞİAD'ı Ziyaret Etti
- İnsan ve Medeniyet Hareketi İĞİAD'ı Ziyaret Etti
- İHH Heyetinden İĞİAD'ı Ziyareti
- Basın Bildirisi: Teröre Karşı Olmak Ahlâki Bir Zorunluluktur!



## Gelecek Etkinlikler

- 2-3-4 Ekim **İĞİAD** Strateji Planlama Kampı
- 3 Ekim **İLEM** Tez Sunumu: Darülfünun'da Ahlâk Dersleri ve Ders Kitaplar
- 5 Ekim **YEKDER** Aşamalı Seminerler Başlangıcı
- 10 Ekim **İLEM** Ahlâk ve Öteki Çalıştayı
- 12 Ekim **YEKDER** İlahiyat Önlisans Destek Programının Başlangıcı
- 13 Ekim **YEKDER** EGP Mezuniyet ve Açılış Programı
- 15 Ekim **İĞİAD** Ülke Tanıtım Toplantısı
- 16 Ekim **İLEM** İLEM Açılış Konferansı
- 17 Ekim **İLEM** İLEM Eğitim Programı Dönem Başlangıcı
- 21 Ekim **İLKE İLEM** Ahhlâki Müeyyide: Çoklu, Güçlü, İlkeli
- 22 Ekim **İLKE** Cengiz Ceylan ile Gündem Sohbetleri
- 22 Ekim **İĞİAD** Sektör Kurulları Toplantısı
- 30 Ekim **İLEM** Bilal Kemikli ile Gönül Sohbetleri
- 31 Ekim **İLEM** Tez Sunumu: Konfüçyanist Müslüman Alimler ve Neo Konfüçyanist Perspektiften İslâm'a Yaklaşımları
- 1 Kasım **İĞİAD** Üye ve Ailelerle Orman Yürüyüşü
- 15 Kasım **İLEM** Türkiye'de Dini Grupların Değişimi 3 Çalıştayı
- 26 Kasım **İLKE** İLKE Gündem Sohbetleri
- 28 Kasım **İLEM** Necdet Subaşı ile Gönül Sohbetleri

**Gönüldaşlarımız İftar Programında Bir Araya Geldi**  
Daha Nitelikli İmam Kurumsal Ziyaretler Devam Ediyor  
Hatipler için ÖNDER ile İşbirliği Yapıldı Hizmetiçi Eğitimler Devam  
**İLKE Stratejik Değerlendirme Toplantısı Gerçekleştirildi**  
**İLKE 2014-2015 Lisansüstü Destek Programı Tamamlandı**  
**İslam Ahlâk Düşüncesi İLKE Bilgi Sistemi**  
**Projesi Devam Ediyor Geliştirildi Vakıf İnsan Olmak**  
**IV. İslam İktisat Atölyesi'nin Konusu** III. Uluslararası İLEM Yaz Okulu  
Katılımcıları İLEM'i  
**İslam İktisadı Perspektifinden Sosyal Adalet** Ziyaret Etti  
**III. Uluslararası İLEM Yaz Okulu Gerçekleştirildi**  
**İLEM Politika Notları ile** Müzammil Hüseyin'in  
Dijital Medya ve Arap  
Baharı Semineri  
**Gündeme Işık Tutuyor**  
**YEKDER Gençlik Çalışmaları Dönem Sonu Kampları**  
**YEKDER'de Din Eğitimi Akademisi (DEA) Kuruldu**  
Ev Okulu Yaz Döneminde de Açıldı Geleneksel İGİAD İftar Programı  
İş Dünyası ve STKları Bir Araya Getirdi  
**İGİAD 2016-2020 Stratejik Plan Çalışmaları**  
**Başladı İGİAD'da Bayramlaşma Heyecanı**  
İş Hukukunun Önemine Dikkat Çıktı İGİAD Yardımcı Derneği'ni Ziyaret

**İLKE**  
ilim kültür eğitim derneği

**ilem**  
ilmi etüdler derneği

**İGİAD**  
İslam İktisatı ve Sosyal Bilimler Derneği

**YEKDER**  
YAVUZ EĞİTİM VE KÜLTÜR DERNEĞİ

Sultantepe Mah. Cumhuriyet Cad. Fısıkağacı İş Mrk. No:39/2 Üsküdar, İstanbul  
(0216) 532 63 70 • (0216) 532 63 71 • ilke.org.tr • bilgi@ilke.org.tr